

KS. GRZEGORZ WÓJCIK
doktorant Instytutu Pedagogiki KUL

OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA
„KREOWANIE TOŻSAMOŚCI SZKOŁY KATOLICKIEJ”
Lublin, 24-25 kwietnia 2012

Szkolnictwo katolickie stanowi ważny segment polskiego systemu edukacji. Jego rozwój oraz niesłabnące zainteresowanie ze strony uczniów i rodziców skłania do wielopłaszczyznowych refleksji. Bywa ona podejmowana przez Radę Szkół Katolickich w corocznym forum gromadzącym dyrektorów i nauczycieli szkół katolickich, a także w publicystyce, najczęściej w okresie rekrutacji uczniów¹. Natomiast rzadko szkolnictwo katolickie stanowi przedmiot naukowej konferencji pedagogicznej.

Próbę zorganizowania takiej konferencji podjęto w Katedrze Dydaktyki i Edukacji Szkolnej Instytutu Pedagogiki KUL. Zaważyły dwa motywy. Pierwszy wiązał się z potrzebą kontynuacji problematyki konferencji sprzed trzech lat, zatytułowanej: *Kreowanie tożsamości szkoły* (Kazimierz Dolny, 21-23 kwietnia 2008)². Drugi dotyczył 35. rocznicy opublikowania przez Kongregację ds. Wychowania Katolickiego pierwszego dokumentu po II Soborze Watykańskim na temat współczesnego szkolnictwa katolickiego pt. *Szkoła katolicka*³. Integrując oba motywy, zaproponowano tematykę ogólnopolskiej konferencji naukowo-oświatowej pod hasłem: *Kreowanie tożsamości szkoły katolickiej*. Do udziału zostali zaproszeni teoretycy i praktycy nie tylko zajmujący się edukacją katolicką, lecz także pedagodzy szkolnictwa publicznego. Tematyka konferencji została bowiem wpisana w szerszy projekt naukowo-oświatowy

¹ Zob. A. M a j, *Szkoła promocji człowieka*, „Nasz Dziennik” z 20 marca 2012, s. 11-12.

² Owocem konferencji są dwie publikacje: *Kreowanie tożsamości szkoły*, red. K. Chałas, t. I, Lublin 2009; *Kreowanie tożsamości szkoły*, red. K. Chałas, B. Komorowska, t. II, Lublin 2009.

³ Kongregacja ds. Wychowania Katolickiego, *Szkoła katolicka*, 19 marca 1977.

pod nazwą: *Inspiracje pedagogiczne – szkoła publiczna, społeczna, katolicka – promocja dobrych praktyk*.

Konferencja odbyła się w Instytucie Pedagogiki KUL w dniach 24-25 kwietnia 2012 r., z udziałem referentów z kilku ośrodków akademickich w Polsce oraz wychowawców szkół katolickich i publicznych. Obrady poprzedziła uroczysta msza św., której przewodniczył ks. bp Mieczysław Cisło. Inaugurując obrady, prorektor KUL – prof. Józef Fert, dyrektor Instytutu Pedagogiki – prof. Alina Rynio i kurator oświaty w Lublinie – Krzysztof Babisz podkreślali aktualność i rangę podjętej problematyki w okresie istotnych zmian w systemie oświaty oraz znaczącą rolę szkół katolickich w tworzeniu dobrych praktyk edukacyjnych. Obrady konferencji odbywały się w dwóch cyklach: sesji plenarnych i tematycznych paneli.

Wprowadzenie merytoryczne w problematykę konferencji stanowiły pierwsze referaty, przedstawiające rozwój teorii szkoły katolickiej w pracach polskich pedagogów w okresie II RP (prof. Janina Kostkiewicz), edukacyjną i wychowawczą specyfikę szkoły katolickiej (prof. A. Rynio), podstawy tożsamości szkoły w perspektywie watykańskiego dokumentu *Szkoła katolicka* (ks. prof. Adam Maj). Autorzy nakreślili w aspekcie historycznym i pedagogicznym najistotniejsze elementy wyróżniające strukturę teoretyczną szkoły katolickiej, dotyczące m.in. koncepcji człowieka i wychowania, kontekstów eklezjalnych, społecznych, kulturowych oraz misji szkoły.

Na tym tle, w następnych referatach pojawiły się szczegółowe zagadnienia teoretyczne i praktyczne. W ramach teoretycznych podstaw tożsamości szkoły katolickiej wyeksponowano integralną wizję człowieka (dr Ryszard Czupryk), rolę rozumienia istoty chrześcijaństwa u Józefa Ratzingera – Benedykta XVI w trosce o chrześcijańską tożsamość szkoły katolickiej (ks. dr Mariusz Sztaba), przedstawiono także podstawowe cele i zasady wychowawcze szkoły katolickiej w nauczaniu Jana Pawła II (ks. Piotr Kos). Refleksje nad wybranymi zagadnieniami teorii i praktyki szkoły katolickiej dopełniły w części plenarnej referaty ukazujące obraz szkolnictwa katolickiego w jego specyfice i praktyce w publikacjach tygodnika „Gość Niedzielny” (dr Anna Lendzion), oraz analizę potrzeby PR-u szkolnictwa katolickiego jako formy jego zarządzania (mgr Aneta Golba).

Część panelowa konferencji została poświęcona czterem tematom. Wprowadzenie do dyskusji, określonej jako „otwarty mikrofon”, stanowiły kolejne referaty.

Pierwszy panel, pt. *Szkoła wobec problemów i wyzwań współczesnych*, był okazją do prezentacji różnorodnych doświadczeń, z którymi boryka się zarówno szkoła publiczna, jak i katolicka. Dotyczyły one zastosowania w praktyce normy personalistycznej w ukierunkowaniu rozwoju nieletnich ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym (dr Tomasz Wach), próbie znalezienia odpowiedzi na pytanie, czy cyberprzestrzeń jest uniwersalnym medium w każdej kategorii edukacji, w tym katolickiej (mgr Hubert Szczepaniuk), oraz działalności szkół katolickich w ramach wychowania, opieki i profilaktyki wobec współczesnych zagrożeń (s. mgr Katarzyna Nowak).

Drugi panel, pt. *Promocja dobrych praktyk*, stanowił możliwość przedstawienia integralnego wychowania w konkretnych środowiskach szkolnictwa katolickiego na przykładzie szkół salezjańskich (ks. dr Andrzej Łuczyński) i w wybranych szkołach katolickich (mgr Ilona Gołębiewska). W kolejnych wystąpieniach zaprezentowano

działalność trzech szkół katolickich. Specyfikę edukacyjną i bogate osiągnięcia ukazali z wykorzystaniem środków multimedialnych nauczyciele i uczniowie XXI Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Kostki, tzw. Biskupiaka, w Lublinie, Pallotyńskiego Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Batorego w Lublinie oraz Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego im. św. Filipa Neri w Radomiu. Prezentacje te stanowiły świadectwo praktycznej realizacji założeń teoretycznych szkoły katolickiej, a jej program edukacyjny przedstawiły jako efektywny, atrakcyjny i aktualny wobec współczesnych wyzwań.

Kolejny panel, pt. *Szkoła katolicka i szkoła publiczna – wspólna odpowiedzialność i wzajemna oferta*, wzbudził szerszą dyskusję, do której włączyli się przedstawiciele szkolnictwa publicznego, w tym kuratorium oświaty. Podstawę dyskusji stanowiły referaty ukazujące szkołę katolicką jako animatora więzi w środowisku oświatowym (prof. Jan Niemiec) oraz rolę szkół katolickich II RP w wychowaniu do odpowiedzialności społecznej (dr Aldona Zakrzewska).

Ostatni, czwarty panel zatytułowany: *Charyzmaty i duchowość w misji i wizji szkoły katolickiej*, również wywołał szerszą dyskusję, przekraczającą jego tematykę. Referaty wprowadziły w problematykę zastosowania myśli pedagogicznej wybitnych wychowawców w proces integralnego wychowania w szkołach katolickich – bł. Matki Marceliny Darowskiej (s. dr Benedykta Filipek) oraz w przedszkolach katolickich – bł. Edmunda Bojanowskiego (s. dr Loyola Opiela).

Dyskusja podjęta podczas ostatnich paneli dotyczyła całości problematyki konferencji. Głównie skupiła się na istocie kreowania tożsamości szkoły katolickiej. Podkreślono, że szkoła ma obiektywne podstawy swojej tożsamości oparte na nauczaniu Kościoła, chrześcijańskiej wizji człowieka i wychowania, które trzeba zastosować w kształtowaniu programu wychowawczego i dydaktycznego oraz w umiejętnym jego wdrażaniu. Ten proces budowy programu i jego urzeczywistniania jest kreowaniem tożsamości szkoły katolickiej. W tym kontekście uczestnicy sympozjum wyrazili duże zainteresowanie publikacją pokonferencyjną, która ma się ukazać jeszcze w tym roku.

Trzeba stwierdzić, że problematyka konferencji z każdą chwilą jej trwania wzbudzała coraz większe zainteresowanie merytoryczne. Sympozjum ujawniło potrzebę dalszej refleksji pedagogicznej nad szkołą katolicką, do której zachęcał w specjalnym posłaniu do uczestników konferencji kard. Zenon Grocholewski, prefekt Kongregacji ds. Wychowania Katolickiego.

Należy wyrazić wdzięczność organizatorom konferencji (prof. Krystynie Chałas, ks. prof. Adamowi Majowi, dr Beacie Komorowskiej, dr Marcie Buk-Cegiełce, s. dr Loyoli Opieli) za podjętą inicjatywę i sprawną organizację.